

Samarbeidsavtale om samisk kulturminnevern

mellom Saemiedigkie - Sametinget og Oppland fylkeskommune

2009 -2012

SAEMIEDIGKIE SAMETINGET

OPPLAND
fylkeskommune

Bilde (Kulturhistorisk museum, UiO), fra utgravning av samisk boplass fra vikingtid, Aursjøen i Lesja kommune

1. Grunnlaget for avtalen

De senere år er det registrert sørsamiske kulturminner fra forhistorisk tid i Oppland. Det første funnet av en samisk boplass fra vikingtid ble gjort ved Aursjøen i Lesja kommune. Senere er det registrert gammetufter av samisk type i Vestre Slidre kommune i Valdres. Flere funn, blant annet av et mulig offersted i Lom kommune, søkes avklart. I tilgjengelig arkivmateriale fra fjellområdene i Oppland finnes en rekke eksempler på kulturminner som kan være feiltolket som norrøne og norske kulturspor. Ny forskning har gitt kunnskap om større innslag av samisk bosetning og tilstedeværelse i tilgrensende områder i øst (Hedmark) enn tidligere antatt, og fra skriftlige kilder kjenner vi til samisk tilstedeværelse i Oppland. Vi har all grunn til å tro at det finnes langt flere samiske kulturminner i Oppland, enn det som til nå er kjent.

Fra Oppland er det i liten grad kjent sørsamisk tamreinsdrift eller bosetning fra historisk tid fram til i dag og fylket inngår ikke i Sametinget sitt geografiske forvaltningsområde i sør. En skal imidlertid ikke lenger øst enn til Hedmark, for å finne sørsamisk bosetning og tamreinsdrift i dag.

Oppland fylkeskommune og Sametinget arbeider med mange av de samme oppgavene knyttet til kulturminner:

Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner i Norge i henhold til kulturminneloven. Saksbehandlingen er fordelt på 4 regionkontorer, hvorav ett på Snåsa i Nord-Trøndelag. Sammen utgjør de ett av teamene i Sametingets Avdeling for rettigheter, næring og miljø. Foruten forvaltningsoppgaver inngår dokumentasjon, skjøtsel, restaurering og tilrettelegging og samarbeid med samiske museer og kultursentre om kulturminnetiltak.

Oppland fylkeskommune er regional forvaltningsmyndighet for kulturminner i Oppland i henhold til kulturminneloven. I det overordnede ansvaret for kulturvernarbeidet i Oppland inngår forvaltning, informasjon, dokumentasjon, arkiv, databaser, skilting, tilrettelegging, formidling og oppgaver knyttet til verdiskapning.

Partene ser stor nytte og positiv effekt i å samordne strategier og oppgaver i arbeidet med samiske kulturminner i Oppland.

2. Formålet med avtalen

- Sette fokus på samiske kulturminner i Oppland. Avtalen skal legge til rette for mer registrering, forskning og formidling.

Synliggjøringen av eldre samisk bosetning i Oppland utvider sørsamisk bosetningsområde vestover og har et stort kunnskapspotensial for sørsamisk historie. Økt kunnskap om og fokusering/formidling av sørsamisk historie vil bidra til å styrke samisk identitet, og er samtidig en viktig innfallsvinkel for kulturminneforvaltningen i Oppland for å fokusere på bredden og mangfoldet i Opplands forhistorie. Dette er også i tråd med sentrale målsetninger for nasjonal kulturvernpolitikk.

Sentrale virkemidler vil være:

- Dokumentasjon/registrering av nye lokaliteter
  - Systematisering og tilgjengeliggjøring av data
  - Formidling, veiledning, informasjon og tilrettelegging
  - Miljøovervåking, sårbarhetsanalyser
  - Tilrettelegge for forskning
- Etablere forvaltningsrutiner for samiske kulturminner i Oppland.
  - Styrke og utvikle et forpliktende samarbeid mellom Sametinget og Oppland fylkeskommune gjennom kompetanseutveksling, fellesprosjekter, målrettede tiltak og forvaltningsrutiner.
  - Bidra til styrking av strategiske satsninger og helhetlige arbeid med samiske kulturminner i Oppland.

3. Parter

Samarbeidsavtalen har følgende likeverdige partnere:

Saemiedigkie - Sametinget er det folkevalgte parlamentet for samene i Norge. Sametinget styres til daglig av Sametingsrådet, som ledes av sametingspresidenten. Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet. Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammer som er gitt i Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven). Sametinget forvalter samiske kulturminner i henhold til kulturminneloven, og ivaretar samiske kulturminnehensyn i plan- og byggesaker etter plan- og bygningsloven

og

Oppland fylkeskommune er den ledende aktør for regional utvikling i Oppland og ansvarlig for strategisk planlegging i fylket. Fylkeskommunen har det politiske ansvaret for hele bredden i det regionale samordnings- og utviklingsarbeidet. Utviklingsarbeidet dekker i prinsippet alle næringer og sektorer av betydning for samfunnsutviklingen i fylket, og skjer i samarbeid med kommuner, næringsliv, regionale kompetansemiljøer m.v. Oppland

fylkeskommunene er regionalt kulturminnevern med forvaltningsoppgaver etter kulturminneloven.

4. Avtalens struktur

Avtalene omfatter to nivåer. Disse er:

1. **Samarbeidsavtale** som gjelder for fire år. Denne angir formaliteter, samarbeidsformer, strategiske satsingsområder, osv. Avtalen bekrefter partenes vilje til aktivt og forpliktende samarbeid omkring gjennomføring av planen. Samarbeidsavtalen underskrives av Sametingets president og fylkesordføreren i Oppland.
2. **Tiltaksplan** som gjelder for et år. Den skal konkretisere innsatsområder samt hvilke økonomiske og administrative ressurser som er nødvendig for gjennomføring. Tiltaksplanen kan også si noe om hvilke andre aktører som kan bidra i gjennomføringen av innsatsområdene. Tiltaksplanen undertegnes av avdelingsdirektør for Avdeling for rettigheter næring og miljø i Sametinget og leder av fagenhet for kulturvern i Oppland fylkeskommune.

5. Organisering, oppfølging og rapportering

Samarbeidsavtalen ivaretas av administrativ ledelse i Sametinget og Oppland fylkeskommune. Politisk ledelse skal involveres ved rapportering og fornyelse av samarbeidsavtalen og når det gjelder tiltak med økonomiske konsekvenser.

Det opprettes en arbeidsgruppe med følgende sammensetning:

- Sametinget: En fra avdelingsledelse og en saksbehandler ved regionkontoret på Snåsa.
- OFK: En fra avdelingsledelse og en saksbehandler

Det skal utarbeides årlige tiltaksplaner med rapportering.

Ved avtalens utløp skal det foreligge/utarbeides samlet rapportering fra hele fireårsperioden.

6. Gyldighet og endring

Avtalen skal gjelde fra 28.05.2009 til og med 28.05.2012. Det er partenes intensjon at samarbeidsavtalen skal fornyes etter fire år. Partene har gjensidig adgang til å si opp avtalen med seks måneders varsel.

7. Forvaltningsrutiner

Partene er enige om å inngå et forpliktende samarbeid i forvaltningen av kulturminner etter kulturminnevernloven, jf. Forskrift om faglig ansvarsfordeling etter kulturminneloven, § 3 samarbeidsplikt. Samarbeidet skal baseres på gjensidig tillit, faglig utveksling og praktisk tilpasning.

Det skal legges til rette for informasjonsutveksling og et godt samarbeid mellom saksbehandlere.

Forskrift om faglig ansvarsfordeling etter kulturminnevernloven, § 3, første ledd, annet punktum, slår fast at partene skal innlede samarbeid når det er nødvendig eller hensiktsmessig.

Partene ser det som hensiktsmessig at Oppland fylkeskommune får fullmakt fra Sametinget til å administrere den løpende arealforvaltningen av samiske kulturminner i fylkeskommunens myndighetsområde, og at partene søker samråd og samarbeid med hverandre i de sakene hvor Sametinget er rette myndighet, jf. Forskrift om faglig ansvarsfordeling etter kulturminneloven, § 1 nr.2. Det samme gjelder vedlikehold og gransking av samiske kulturminner. Det understrekes at Sametinget fortsatt har det overordnede ansvaret for samiske kulturminner i Oppland, etter kulturminneloven og forskriften.

Dette innebærer at Oppland fylkeskommune etter fullmakt forvalter samiske kulturminner i Oppland fylke, og informerer Sametinget om alle nye kulturminneregistreringer og saker med konfliktpotensial. Eventuelle frigivinger, innsigelser eller anmeldelser i forbindelse med samiske kulturminner må skje i samråd med Sametinget.

I saker hvor det kan være aktuelt å søke etter samiske kulturminner, skal Sametinget og Oppland fylkeskommune samarbeide om en best mulig faglig løsning.

Ved behov avholdes samarbeidsmøter på ledernivå.

Sametinget vil delta i Arealplanmøte ved behov.

8. Strategiske satsingsområder

Aktivitet for å øke kunnskapen om samiske kulturminner i Oppland

- Økt registrering/dokumentasjon/undersøkelser
- Stimulere til økt forskning
- Gjennomføre kunnskapsutveksling og felles FoU- prosjekter.

Tilrettelegging, skilting og skjøtsel

- Samarbeide om tilrettelegging/skilting og skjøtsel av samiske kulturminner.

Media

- Gjennomføre felles profilering mot media. Det utvikles felles regler knyttet til informasjonsutveksling og informasjonsplikt.

Fellesarenaer

- Gjennomføre årlige fellesmøter og befaringer på faglig/administrativt nivå.

Formidling

- Formidle kunnskap om sørsamiske kulturminner og sørsamisk kulturhistorie. Prioriterte målgrupper er barn og unge, og samiske miljøer i Oppland.

Museumssamarbeid

- Partene vil bidra til at museer i Oppland kan utvikle samarbeid med Saemien Sijte, Sørsamisk museum og Kultursenter på Snåsa.

Karasjok, 28.05.2009

Karasjok, 28.05.2009

Egil Olli
Sametingspresident
Saemidigkie- Sametinget

Audun Tron
Fylkesordfører
Oppland fylkeskommune

Vedlegg: Tiltaksplan for 2009 m/tiltaksliste

Tiltaksplan for 2009

mellom

Sametinget

og

Oppland fylkeskommune

1. Forankring

Samarbeidsavtale mellom Sametinget og Oppland fylkeskommune datert 28.05.2009.

2. Formål

Formålet med tiltaksplanen er å samordne konkrete fellessatsinger i 2009.

3. Finansiering, ressurstilgang og kapasitet

Oppland fylkeskommune stiller kr. 100 000,- til disposisjon for finansiering av fellestiltak i 2009, jf. tiltaksliste, pkt 5. Fylkeskommunen forplikter seg også til å stille til rådighet faglige ressurser knyttet til fellesbefaringer, møter, kurs og annet fellesarbeid.

Sametinget stiller kr. 100 000,- til disposisjon for finansiering av fellestiltak i 2009, jf. tiltaksliste pkt 5. Sametinget forplikter seg også til å stille til rådighet faglige ressurser knyttet til fellesbefaringer, møter, kurs og annet fellesarbeid.

Tiltaksplanen er forpliktende i forhold til økonomi og kompetansemessige forhold.

4. Generelt om bruk av økonomiske midler

Midlene som avsettes skal forvaltes i samsvar med retningslinjer nedfelt i samarbeidsavtalen og tiltaksplaner, pkt. 4.

5. Tiltakene i kulturminneåret 2009:

Hovedfokus:

- Undersøkelser/tilrettelegging /arrangement knyttet til samiske gammetufter i Vestre Slidre

Andre tiltak:

- OFK utarbeider undervisningsopplegget ”Tuftene forteller” til den kulturelle skolesekken. Undervisningsopplegget er basert på de samiske gammetuftene i Vestre Slidre. Sametinget bidrar som faglig ressurs i samarbeid med Saemien Sijte, Sørsamisk museum og Kultursenter på Snåsa
- Tilrettelegging av samisk boplass ved Aursjøen
- Planlegge og starte registrering av samiske kulturminner i Oppland
- Samarbeid med interreg/EU-prosjektet ”Saemieh Saepmesnie - i det samiska rummet”, for eksempel om opplæring i forbindelse med registrering av kulturminner
- Foredrag på Sametinget i forbindelse med undertegnelse av samarbeidsavtalen
- Felles fagtur til samiske områder, tilrettelagt av Sametinget
- OFK avslutter filmen ”Et fjell – to folk”

Vi er innforstått med innholdet og forplikter oss i henhold til denne avtalen:

Karasjok, 28.05.2009

Karasjok, 28.05.2009

Saemiedigkie - Sametinget

Oppland fylkeskommune